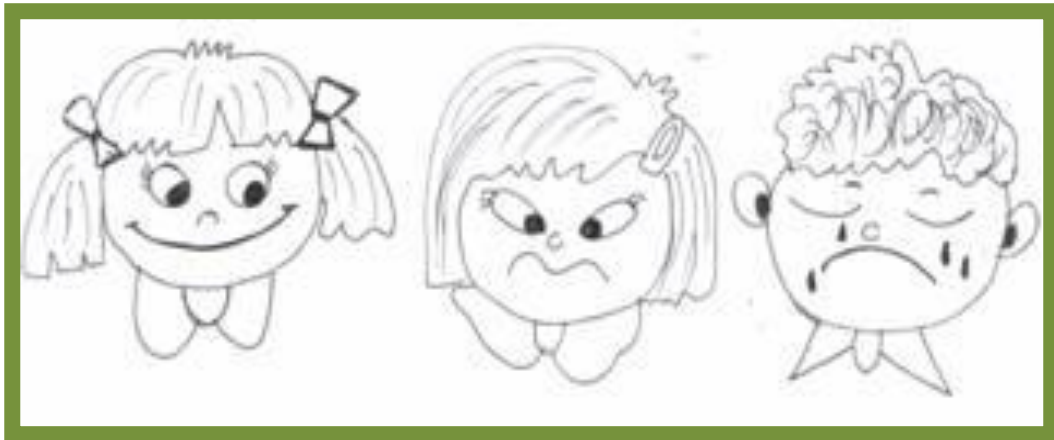

CYKL SCENARIUSZY ZAJĘĆ

UCZUCIA I EMOCJE

*poszukiwanie pozytywnych wartości
i promowanie właściwego zachowania.*

*Opracowanie: mgr Małgorzata Szwałec
nauczyciel j. polskiego w ZSS w Stargardzie*

Prezentowany przeze mnie cykl scenariuszy zajęć *Uczucia i Emocje*- wykorzystuje bajki terapeutyczne, wiersze i fragmenty lektur, które uczą dobrego zachowania i kultury bycia na co dzień. Scenariusze mają pomóc uczniowi w zrozumieniu jego własnych emocji, emocji innych, przeciwdziałać powstawaniu zaburzeń zachowania, a jeśli już się one pojawiają - ma pokazać jak sobie z nimi radzić. Mają wspierać je w rozwoju i kształtowaniu osobowości. Obejmują 5 tematów zajęć przeznaczonych dla dzieci niepełnosprawnych z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Realizacja jednego tematu zajmuje około 120 minut. Zajęcia należy prowadzić grupowo. Mogą być realizowane przez każdego nauczyciela, który zapozna się z jego tematyką. Prowadzący może - jeśli uzna za słuszne - modyfikować przebieg zajęć, wprowadzać zmiany i korekty (dostosowywać do potrzeb i możliwości uczniów). Rolą prowadzącego- nauczyciela jest stworzenie klimatu zaufania, bezpieczeństwa, zachęty do współpracy. Zalecane jest tworzenie kręgu sprzyjającego rozwijaniu umiejętności wyrażania uczuć oraz integracji grupy.

Cele proponowanych zajęć:

- zrozumienia własnych stanów emocjonalnych oraz uczuć innych osób.
- wyciszenie uczniów- uczestników zajęć,
- wywołanie chęci działania i podjęcie działania,
- współdziałanie z innymi uczniami- uczestnikami grupy,
- przekazywanie uczniom wartości i norm postępowania,
- wspieranie ucznia w rozwoju i kształtowaniu jego osobowości,
- pomoc uczniowi w zrozumieniu jego własnych emocji,
- wskazywanie skutecznych sposobów łagodzenia napięć,
- pomoc uczniowi w zrozumieniu potrzeb i emocji innych, uczucie empatii,
- uświadomienie uczniowi, że oprócz praw ma również obowiązki.

Realizację proponowanych zajęć umożliwią metody aktywizujące np.:

- praca z tekstem; głośne czytanie, słuchanie, dyskusja na temat głównych wątków, relacji między bohaterami,
- drama angażująca jednocześnie ruch i gest, mowę, myśli i uczucia uczestnika,
- techniki plastyczne (rysunek omówiony i wyeksponowany),
- gry i zabawy ruchowe (proponuję znalazłam w książce autorstwa Klausa W. Vopela pt. „Gry i zabawy interakcyjne dla dzieci i młodzieży”. Cz 1-4. Kielce, 1999),
- słuchanie muzyki, odtwarzanie nastroju muzyki ruchem całego ciała.

Scenariusz 1

Temat: „ Emocje i uczucia- jak sobie z nimi radzić?”

Cele:

- rozpoznaje i nazywa różne stany emocjonalne,
- dzieli się własnymi przeżyciami z innymi ludźmi,
- uświadamia sobie, że w różnych sytuacjach ludzie przeżywają różne uczucia (radość, smutek, złość, strach),
- wyraża emocje za pomocą słów, gestów, muzyki, mimiki.

Metody :

Metody aktywizujące:

- praca z tekstem; głośne czytanie, słuchanie, dyskusja
- drama
- techniki plastyczne
- gry i zabawy ruchowe
- słuchanie muzyki

Środki dydaktyczne: zdjęcia przedstawiające ludzi, którzy przeżywają różne emocje: Prezentacja multimedialna „ Uczucia i emocje”, papierowe torby, klej, nożyczki, kredki, papier kolorowy, płyta CD z wesołą i smutną muzyką, magnetofon, różnokolorowe kartoniki, kostka sześcienna z narysowanymi buziami.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie wierszem

Uczniowie stoją w kręgu i trzymając się za ręce, witają się wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy
Każdy czyjaś rękę trzyma
I dzień dobry już mówimy
Tak zabawa się zaczyna”.

2. Zabawa „ Udawanie”

Uczniowie siadają w kole. Jeden z nich przedstawia pantomimicznie sytuację:

- „Ktoś pomazał mi rysunek”.

Po odegraniu scenki nauczyciel pyta pozostałych uczniów:

„Jak się on czuje (złość, smutek) i po czym to poznały?”.

Informacja nauczyciela: *Uczucia możemy wyrazić nie tylko słowami, ale całym ciałem, możemy je poznać po wyrazie twarzy.*

3. „Prezentacja uczuć”- prezentacja multimedialna „ Emocje i uczucia” (Załącznik 1.).

Rozmowa na temat: „W jakiej sytuacji czułam się podobnie i z jakiego powodu?”, „Co sprawiło, że poczułem się lepiej?”.

4. „ Maski”

Nauczyciel proponuje uczniom, aby z papierowych toreb zrobiły twarze- maski za pomocą różnych technik wyrazu plastycznego (mogą je narysować lub wykleić).

Maska ma dwa oblicza: wesoła z jednej strony i smutna z drugiej. W trakcie pracy uczestnicy słuchają muzyki relaksacyjnej. Gotowe maski dzieci zakładają na rękę. Przy muzyce raz wesołej, raz smutnej prezentują swoje maski.

4. „Jakie uczucie?”

Nauczyciel czyta dzieciom poniższe sytuacje i prosi, by w odpowiedzi na nie prezentowały którąś ze stron swojej maski:

- Dostałem ulubioną zabawkę.
- Robię coś, czego nie lubię.
- Tata naprawił mi rower.
- Koledzy mnie przezywają.
- Koleżanki nie chcą się ze mną bawić.
- Kolega mnie bije.
- Zostałem zaproszony na przyjęcie urodzinowe do kolegi.
- Zginął mój pies.

6. „Zaczarowana kostka”

Dzieci rzucają dużą kostką sześcienną. Na każdej ze ścian kostki narysowana jest buzia wyrażająca nastrój np. smutek, złość, radość, gniew, strach, zdziwienie. Dziecko, które rzuca kostką wyraża za pomocą mimiki nastrój przedstawiony na kostce.

7. „Tablica uczuć”

Plansza: „Czuję się jak:”(Słoneczko, Mgła, Chmura gradowa) - dzieci wybierają spośród różnorodnych symboli uczuć i emocji ten, który odpowiada ich aktualnemu nastrojowi. Rysują i podpisują oraz wyjaśniają, dlaczego właśnie ten najbardziej pasuje do ich nastroju.(Załącznik 2)

8. Pożegnanie „Uśmiech”.

Dzieci siedzą w kole i żegnają się za pomocą uśmiechu przekazywanego sobie nawzajem.

Scenariusz 2

Temat: Magiczne słowo PRZEPRASZAM.

Cele:

- kształtowanie umiejętności godzenia się,
- uświadomienie dzieciom znaczenia słowa przepraszam oraz zwrotów : nie gniewaj się, przykro mi itp.
- pomoc dziecku w zrozumieniu potrzeb i emocji innych, uczucie empatii,
- przekazywanie dziecku wartości i norm postępowania,
- wspieranie dziecka w rozwoju i kształtowaniu jego osobowości,
- wywołanie chęci działania i podjęcie działania,

Metody :

Metody aktywizujące:

- praca z tekstem; głośne czytanie, słuchanie, dyskusja
- drama
- techniki plastyczne
- gry i zabawy ruchowe
- słuchanie muzyki

Środki dydaktyczne: wiersz D. Wawiłow „Pożaluj mnie”, klej, markery, arkusze papieru, kartoniki, pluszowa maskotka, ćwiczenia przygotowane przez prowadzącego

Przebieg zajęć:

1. Powitanie uczestników piosenką inscenizowaną ruchem (zastosowanie ruchów naprzemiennych – wykorzystanie metody Kinezylogii Edukacji)

Wszyscy są,
Witam was,
Zaczynamy, już czas,
Jestem ja ,jesteś ty,
Raz, dwa, trzy.

Uczestnicy zwrócieni twarzą do siebie tworzą dwa równoliczne kółeczka. Tworzący koło zewnętrzne przechodzą w prawo, a wewnętrzne w lewo. Śpiewając patrzą w oczy osobie stojącej naprzeciw i improwizują wzajemne powitanie słowami piosenki. Następnie przechodzą do osoby kolejnej zgodnie z wcześniej ustalonym kierunkiem. Gdy każdy z każdym przywita się, zabawę kończymy.

2. Dzieci siadają w kręgu i podają sobie wzajemnie „pluszaka”. Każdy tymczasowy właściciel maskotki przedstawia się, mówi o swoim samopoczuciu i fantazyjnie kłania się.
3. **ĆWICZENIE :** Co przeżywają osoby przedstawione na rysunkach? Uczniowie podpisują rysunki odpowiednimi wyrazami –dobieranka wyrazowa.: zdziwienie, strach, radość, gniew, zadowolenie, smutek. (ZAŁ.1)
4. Rozmowa na temat: Co czułeś, kiedy się gniewałeś?

Ćwiczenie: Jak przedstawiłbyś gniew za pomocą rysunku? (Praca w grupach)

Uczniowie rysują markerami symbol gniewu (złość – jako uczucie) na dużym arkuszu papieru . Gotowe plansze zawieszają w różnych częściach sali.

Ćwiczenie: „ Słońce skojarzeń” - Jak określiłbyś inaczej gniew? Z czym kojarzy ci się to słowo? Uczniowie na karteczkach piszą samodzielnie. Potem wychodzą na środek i układają kartki. Każda kartka to promyk słoneczka. Jeśli określenie powtarza się, promień jest dłuższy.

5. Zapoznanie z wierszem „Pożaluj mnie” (ZAŁ. 2).

Pytania do tekstu:

- O jakich uczuciach mówi wiersz?
- Kto się rozgniewał i dlaczego?
- Kto mówi w wierszu i do kogo?
- Co mogło się wydarzyć?
- Jak myślicie, czy udało się uzyskać przebaczenie?

6. Ćwiczenia dramowe – improwizacje ruchowe.

Uczniowie przyjmują w parach role rodzica i dziecka, kolegów, nauczyciela i ucznia. Przedstawiają scenki, w których dochodzi do nieporozumień.

Polecenie: Wykorzystując ręce, twarz oraz ruchy całego ciała, pokaż, jak spróbujecie się pojednać, pogodzić. Na sygnał nauczyciela uczniowie improwizują.

7. Wypisanie zwrotów używanych podczas przeprosin (uczestnicy pracują w grupach 4-osobowych, wypisują zwroty markerami na arkuszach papieru), np.

- Bardzo mi przykro
- Nie gniewaj się
- Nie chciałem ci sprawić przykrości
- Przepraszam, już nie będę

8. Zawieszenie arkuszy na tablicy i przeczytanie zapisanych zwrotów.

9. Pożegnanie wierszem „Podajmy sobie ręce”

„Podajmy sobie ręce i zrobmy kółka dwa.
I brzusek do brzuszka, kolanko do kolanka,
i tak do białego dnia.”

Uczniowie powtarzają i improwizują ruchem wiersz.

Załącznik 1

UCZUCIA

ZDZIWIENIE	STRACH	RADOŚĆ	GNIEW	ZADOWOLENIE	SMUTEK

Ćwiczenia

1 Co przeżywają osoby przedstawione na rysunkach?

D

T

A

N

O

M

2 Słoneczka uśmiechnięte oznaczają emocje przyjemne, a smutne – emocje nieprzyjemne. Wytnij ze strony 131 te słoneczka i wklej w odpowiednie miejsca.

zadowolenie	☐	smutek	☐	życzliwość	☐
gniew	☐	miłość	☐	złość	☐
żal	☐	radość	☐	poczucie winy	☐

Załącznik 2

wiersz „Pożaluj mnie”

Jak się będziesz gniewać na mnie,
to ołówki ci połamię,
słonia ci nie narysuję
i pałacu nie zbuduję!
Z kuchni wezmę ci zapałki,
potnę obrus na kawałki.
Będę płakać coraz gorzej,
aż napłaczę wielkie morze
I ci wszystkie książki zmokną,
i wyrzucę cię za okno!
Albo zaraz mnie pożaluj...
Albo zaraz mnie pocałuj...
D. Wawilow

Scenariusz 3

Temat: Nie obrażaj mnie.

Cele:

- uczeń umie odróżnić dobre postępowanie od złego,
- rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze;
- wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia)
- rozumie, że przez swoje złe zachowanie robimy przykrość swoim bliskim, kolegom
- wie, jakie sytuacje źle wpływają na jego samopoczucie i na samopoczucie kolegów,
- potrafi być życzliwe, otwarte w relacjach z rówieśnikami i innymi ludźmi
- wyrabia umiejętność współżycia w grupie

Metody :

Metody aktywizujące:

- praca z tekstem; głośne czytanie, słuchanie, dyskusja
- drama
- techniki plastyczne
- gry i zabawy ruchowe
- słuchanie muzyki

Środki dydaktyczne: wiersz J. Brzechwy „Marchewka”, rysunek marchewki, tekst z lukami, ilustracja min, klej, arkusze papieru, farby plakatowe- pomarańczowe, rozsypanka zdaniowa.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie wierszem

Uczniowie stoją w kręgu i trzymając się za ręce, witają się wierszem:

Jeden, dwa, trzy zaczynamy,
Do wspólnej zabawy wszystkich zapraszamy.

2. Dzieci siadają w kole. Nauczycielka czyta wiersz J. Brzechwy pt. Marchewka (Zał. 1)

3. Rozmowa na temat wiersza:

- Gdzie dawno temu rośla marchewka ?
- Co robiła marchewka ?
- Co myślała marchewka o sobie ?
- Co dzieci myślały o marchewce ?

4. Jaka była marchewka? Jak się zachowywała w stosunku do innych warzyw?

Wyjaśnienia znaczenia wyrażenia „być wyniosłym”.

5 Plakat „Marchewka” - praca techniczno- plastyczna.

Uczniowie pracują w grupach ; otrzymują rysunek konturowy marchewki (format A3) (Zał.2)- kolorowanie na pomarańczowo pól z samogłoskami, a następnie tworzą morał poprzez uzupełnianie zdań wyrazami (Zał. 3) .

Morał : Marchewka obrażała inne warzywa, przeżywała je i wyśmiewała. Uważała, że jest najlepsza. Dlatego nikt nie lubił marchewki. Utworzony morał przyklejają na plakacie.

Odczytanie przez wybranego ucznia morału.

6. Co przeżywają warzywa przedstawione w wierszu ?

Zabawa „Robimy miny”- określanie uczuć obrażanych warzyw.

Chętny uczeń za pomocą miny stara się ukazać jakiś stan emocjonalny, pozostali odgadują. Kto odgadnie, pokazuje swoją minę.

- Jak się czujesz gdy ktoś cię przezywa?
- Co można zrobić, aby ktoś cię nie obrażał? (uczniowie przedstawiają propozycje)

7. „Przestrogi dla marchewki” . Uczniowie układają zdania rozkazujące z rozsypanki wyrazowej (Zał.4):

Nie obrażaj innych !
Nie przezywaj nikogo !
Nie wyśmiewaj się z innych !

8. Nauczyciel formuje wniosek:

„ Nie powinno się obrażać innych, ani wyśmiewać się z nich, bo sprawia się drugiej osobie przykrość. Osób postępujących tak, jak marchewka w wierszu nikt nie lubi.”

9. „Kråg słów”

Dzieci i nauczyciel siedzą na dywanie. Ogólna zasada tej zabawy brzmi: ostatnia głoska jest pierwszą głoską następnego słowa. Nauczyciel podaje dowolne słowo – „imię” (można stosować zmiękczenia) np. „Gosia” a dziecko siedzące obok nauczyciela mówi słowo zaczynające się na głoskę „a”, np. „Arek”. Następna osoba mówi „Krzyś”.

W zabawie tej trzeba dać czas uczniom na zastanowienie się i wypowiedzenie imienia. Warto także zaznaczyć, że jeśli któreś dziecko przygotowało takie słowo, które już zostało wymienione, lub nie przypomni sobie żadnego, to może powtórzyć słowo na określoną głoskę podaną przez inną osobę.

10. Praca plastyczna „Mam ładne imię”- (wykonywanie przy muzyce relaksacyjnej)

Każde dziecko obrysowuje swoją dłoń na papierze, następnie wycina. Na wyciętych dłoniach dzieci piszą swoje imię, w takiej formie, w jaki sposób chcą, by się do nich zwracano. Dłonie przyklejają na arkuszu papieru obok „Przestrogi dla marchewki”.

10 Pożegnanie.

„Uliczka przyjaźni”- zabawa wyrażająca pozytywne emocje

Uczniowie tworzą dwa rzędy naprzeciw siebie. Przez utworzoną uliczkę przechodzi jeden uczeń, wszyscy po drodze do niego się uśmiechają i przyjaźnie dotykają. Kiedy uczeń zatrzyma się przed innym uczniem, musi mu spojrzeć w oczy i w miły sposób pożegnać. Zmiana ucznia.

Załącznik 1

Wiersz „Marchewka”

Dawno temu, choć nikt o tym nie wie,
Marchewka rosła na drzewie,
A że tak wysoko rosła -
Była okropnie wyniosła.

O kapuście mówiła "kapucha",
Z brukwi się wyśmiewała, że jest tłustobrzucha,
A jak się wyrażała o rzepie,
Nawet nie wspominać lepiej.

Pomidor nazywała czerwoną naroślą,
Sałatę - jarzyną oślą,
Ziemniak - ślepiem wyłupiastym,
A koper, po prostu, chwastem.

"Ja — mówiła marchewka — ja to jestem taka,
Że jeśli tylko zechcę, zakasuję ptaka,
Rosnę w górze, na drzewie, lecz jak będzie trzeba,
Pofrunę nawet do nieba!

Ja jestem nadzwyczajna, w smaku niebywała,
Jam owoc nad owoce, ze mną nie przelewki!"
Tak mówiła marchewka - głupia samochwała.
Dlatego właśnie dzieci nie lubią marchewki

J. Brzechwa

Załącznik 2

Załącznik 3

WYRAZY POMOCNICZE

obrażała	przezywała je	wyśmiewała	najlepsza	nie lubił

Marchewka inne warzywa, i

Uważała, że jest Dlatego nikt marchewki.

Załącznik 4

Nie obrażaj innych !

Nie przezywaj nikogo !

Nie wyśmiewaj się z innych !

Scenariusz 4

Temat: Nie czynь drugiemu, co tobie nie mile.

Cele:

- uczeń umie odróżnić dobre postępowanie od złego,
- zrozumienie, że aby zgodnie żyć i pracować z innymi, trzeba się stosować do pewnych ustaleń, zasad i reguł,
- zrozumienie, że przez swoje złe zachowanie robimy przykrość swoim bliskim,
- uświadomienie uczniom, jakie sytuacje źle wpływają na jego samopoczucie i na samopoczucie kolegów,
- uświadomienie znaczenia stosunków dobrosąsiedzkich.
- uświadomienie uczniom, że oprócz praw ma również obowiązki.

Metody :

Metody aktywizujące:

- praca z tekstem; głośne czytanie, słuchanie, dyskusja
- drama
- techniki plastyczne
- gry i zabawy ruchowe
- słuchanie muzyki

Środki dydaktyczne: wiersz A. Fredry pt. „Paweł i Gawel”, „cegiełki”, markery, kredki, karteczki w trzech kolorach, arkusze szarego papieru, kartki z rozpoczętymi zdaniami, muzyka relaksująca, różne instrumenty muzyczne, lista praw i obowiązków ucznia

Przebieg zajęć:

1. Zabawy integracyjne.

- „Iskierka”: Iskrę przyjaźni puszczam w krąg, niechaj wróci do mych rąk.
- Zabawa „Ludzie do ludzi”. Uczestnicy w parach wykonują polecenia np. palec do palca, kolano do kolana, ramię do ramienia, ucho do ucha, nos do nosa. Na komendę LUDZIE DO LUDZI należy szybko zmienić parę. Osoba pozostająca bez pary prowadzi zabawę.

Swobodna rozmowa na temat przebiegu zabawy-różnego zachowania uczniów. Prowadzący zmierza do wyłonienia problemu: „*nie jesteśmy sami na świecie i swoim zachowaniem nie możemy krzywdzić innych*”.

2. Odczytanie wiersza pt. „Paweł i Gawel”. (Załącznik 1)

3. Wypowiedzi uczestników na temat stosunków dobrosąsiedzkich.

Pytania: O kim jest wiersz? Co zrobili Paweł i Gawel? Dlaczego ich zachowanie było złe? Jak mogą się pogodzić?

4. Inscenizacja teatralna wiersza.

5. Rozmowa o uczuciach towarzyszących tym ćwiczeniom. Nauczyciel prosi, aby każde z dzieci zaproponowało jak zachowałoby się w podobnych sytuacjach, do tych, w

których znaleźli się bohaterowie wiersza. Propozycje mają dać przykłady dobrego zachowania.

6. Zabawa „Orkiestra”

Nauczyciel rozdaje dzieciom różne instrumenty muzyczne. Zadanie polega na wyrażeniu swoich emocji przy pomocy instrumentów. Nauczyciel prosi, aby najpierw za pomocą instrumentu dzieci wyraziły swoją sympatię do kolegi lub koleżanki, później pokazały jak się złością i kłóć. Nauczyciel pyta: „Co zrobić, gdy się ze sobą kłócimy, kiedy nam źle?”, „Jak można doprowadzić do zgody po kłótni?” (dzieci proponują skuteczne sposoby radzenia sobie z negatywnymi emocjami).

7. „ SZKOŁA-NASZ DOM” : Rozmowa na temat: Kiedy innym jest z nami dobrze.

Omawianie praw i obowiązków ucznia. (można wykorzystać Statut szkoły) (Zał. 2)

Budowanie „szkoły ważnych praw”.

Dzielimy uczestników na grupy. Każda grupa otrzymuje po kilkanaście cegiełek. Zadaniem dzieci jest wypisanie na cegiełkach praw, które powinny być przestrzegane w szkole przez wszystkich (dzieci i dorosłych)(przykładowe Zał. 3). Następnie uczniowie na dużej planszy układają ze swych cegiełek budynek szkolny. Kredkami dorysowują dach. Na zakończenie następuje odczytanie i porównanie praw stanowiących fundament szkoły.

8. Układanie z rozsypanki wyrazowej wniosku: PRAWO JEST PRZYWILEJEM I OBOWIĄZKIEM: Odczytanie przez uczniów.

9. Zabawa „Tratwa”

Na podłodze rozkładamy dwa arkusze papieru. Dzieci po katastrofie statku znajdują się na morzu, w niebezpieczeństwie. Pojawia się tratwa. Ich zadaniem jest zająć miejsce na tratwie i pomóc kolegom wsiąść na nią. Musi być współpraca między dziećmi, bo inaczej wszyscy wpadną do wzburzonego morza. Połączenie tratwy (drugi arkusz)-nie może być w tratwie szczeliny.

Jeżeli wszyscy zajęli już miejsce i są bezpieczni, uczniowie otrzymują trzy karteczki: czerwoną, niebieską i zieloną. Nauczyciel pyta: Jak się czujesz w tej chwili?

W zależności od tego, jak się czują pokazują karteczki w odpowiednim kolorze:

- czerwona - świetnie
- niebieska – dobrze
- zielona – jestem senny

10. Pożegnanie: „Iskierka”

Załącznik 1

Wiersz „PAWEŁ I GAWEŁ”

Paweł i Gaweł w jednym stali domu.
Paweł na górze, a Gaweł na dole.
Paweł spokojny, nie wadził nikomu,
Gaweł najdziksze wymyślał swawole.
Ciągłe polował po swoim pokoju,
To pies, to zając, między stoły, stołki.
Gonił, uciekał, wywracał koziołki.
Strzelał i trąbił i krzyczał do znoju.
Znosił to Paweł, nareszcie nie może,
Schodzi do Gawła i prosi w pokorze:
- Zmiłuj się waćpan, poluj ciszej nieco,
bo mi na górze szyby z okien lecą.
A Gaweł na to: - Wolność Tomku w swoim domku.
Cóż było mówić, Paweł ani pisnął,
Wrócił do siebie i czapkę nacisnął.
Nazajutrz Gaweł jeszcze smacznie chrapie,
A tu z powały coś mu na nos kapie.
Zerwał się z łóżka i pędzi na górę.
Stuk, puk. Zamknięto. Spogląda przez dziurę
I widzi: cały pokój w wodzie
A Paweł z wędką siedzi na komodzie.
- Co waćpan robisz?
- Ryby sobie łowią.
- Ależ mospanie, mnie kapie na głowie!
A Paweł na to: - Wolność Tomku w swoim domku.
Z tej to powiastki morał w tym sposobie: jak ty komu, tak on tobie.

A. Fredro

Załącznik 2

PRAWA I OBOWIĄZKI UCZNI

Najważniejsze Prawa Ucznia

1. Prawo do nauki
2. Prawo do stawiania pytań
3. Prawo do wypowiedzania się
4. Prawo proszenia o pomoc
5. Prawo , znać swoje oceny
6. Poprawić złą ocenę
7. Prawo do informacji
8. Prawo do swobodnego wyrażania swoich poglądów i myśli, sumienia i wyznania
9. Prawo do równego i godnego traktowania
10. Prawo do znajomości swoich praw i wiedzy o możliwościach ich dochodzenia

Uczeń ma obowiązek

1. Uczestniczyć w lekcjach
2. Odrabiać zadania domowe
3. Szanować sprzęt szkolny
4. Szanować cudzą godność
5. Godnie zachowywać się w szkole i każdym miejscu (reprezentujesz szkołę)
6. Dbać o bezpieczeństwo swoje i swojej klasy
7. Szanować osoby starsze

Załącznik 3

CEGIELKI PRAW

Wyrazy, wyrażenia i zwroty pomocnicze- prawa i obowiązki ucznia.

MOGĘ SIĘ UCZYĆ

MOGĘ MIEĆ TAJEMNICE I WŁASNE
ZDANIE

MAM PRAWO DO ZABAWY I WYPOCZYNKU

ZADAWANIA PYTAŃ

NIKT MNIE NIE BIJE

NIKT MNIE NIE WYZYWA, ZWRACA SIĘ DO MNIE Z SZACUNKIEM

NIKT MNIE NIE PONIŻA I NIE OŚMIESZA- GODNIE MNIE TRAKTUJE

NIKT NIE ZNĘCA SIĘ NADE MNĄ- JESTM TRAKTOWANY ŻYCZLIWIE I
TOLERANCYJNIE

JESTEM SPRAWIEDLIWIE OCENIANY

ZNAM SWOJE OCENY

CZUJĘ SIĘ BEZPIECZECZNIE

MOGĘ POPRAWIĆ ZŁĄ OCENĘ

JESTEM NA RÓWNI TRAKTOWANY Z INNYMI

CZUJĘ SIĘ AKCEPTOWANY

Scenariusz 5

Temat: Chętnie się z tobą podzielę.

Cele główny: przekazywanie wartości i norm postępowania,

- uczeń rozumie, że należy dzielić się nie tylko dobrami materialnymi,
- uświadomienie, które zachowania zasługują na pochwałę,
- pomoc w zrozumieniu, jak wiele zależy od nas samych,
- sprawianie radości innym,
- radość dzielenia się i współdziałania z innymi w grupie,

Metody :

Metody aktywizujące:

- praca z tekstem; głośne czytanie, słuchanie, dyskusja
- drama
- techniki plastyczne
- gry i zabawy ruchowe
- słuchanie muzyki

Środki dydaktyczne: nagranie muzyki relaksacyjnej, treść bajki terapeutycznej: „Bajka o Ciepłymi Puchatym”, kłębek nici, piłeczka, kartki czyste, mandarynki, flamastry, kredki, nożyczki, klej, kolorowy papier, „buźki z emocjami”

Przebieg zajęć:

1. „Krąg przyjaciół”. Wspólnie z uczniami siadamy w kręgu i witamy się przekazując sobie uśmiech i iskierkę.
1. „Nić wiadomości.” Ćwiczenie to ma na celu integrację z grupą oraz wzmocnienie samooceny.
Uczniowie podają sobie kłębek nici, wymieniając - każdy o sobie – co najmniej jedną dobrą cechę. Następnie kłębek wraca, a każdy uczestnik nawijając nić, mówi: „Wiem o tobie....., a chciałbym wiedzieć...”
2. Siedzimy w kręgu i wypowiadamy się na temat przyczyn dobrego i złego samopoczucia. Rzucamy do siebie piłeczkę. Ten, kto ją złapie zabiera głos w dyskusji i mówi:
 - Mam dobre samopoczucie, gdy
 - Mam złe samopoczucie, gdy
3. „Gra w karty”
Czytamy dzieciom zdania opisujące różne zdarzenia. Za pomocą kart z buziami, dzieci pokazują rodzaje uczuć jakie odczuwałyby w takich sytuacjach. Kartki z buziami dzieci rysują na przygotowanych wcześniej kartkach (radość, gniew, strach, smutek).
Przykładowe zdarzenia:

- Jadę na wycieczkę,
- Dostałem piątkę,
- Rodzice zostali wezwani do szkoły,
- Zgubiłem pieniądze,
- Koleżanka ma nowy rower,
- Pokłóciłem się z kolegą,
- Nie chcą się ze mną bawić itp.

Uczucia dzieci w takiej samej sytuacji mogą być różne. Nie wolno oceniać wypowiedzi dzieci.

4. „Chętnie się z tobą podzielę”.

Na przykładzie mandarynki uświadamiamy dzieciom ideę dzielenia się. Zastanawiamy się wspólnie, czym możemy się dzielić:

kanapkami,

słodyczami,

kredkami,

ale przede wszystkim uśmiechem, dobrym słowem, dobrą radą, przyjaźnią.

5. Czytanie „Bajki o Ciepłym i Puchatym” (Załącznik 1.). Prosimy, aby dzieci wygodnie usiadły i uważnie słuchały. Swobodne wypowiedzi uczniów w związku z wysłuchaną bajką. Omawiamy uczucia, które towarzyszą dającym i obdarowywanym.

WNIOSEK

To ciepłe i puchate to MIŁOŚĆ, DODRO, SZCZĘŚCIE. Im więcej jej dajesz, tym więcej jej otrzymujesz. Ważne jest co nosisz w swoim sercu. Jeśli Twoje serce przepełnione jest miłością, DOBROCIĄ to w myśl zasady, „ To co dajesz, do ciebie wraca”, będziesz tym obdarowywany.

A to „zimne i kolczaste”, to STRACH, ZŁO, GNIEW - przeciwieństwo miłości. To my wybieramy, co zagości w naszych sercach - to jest tylko i wyłącznie nasza wolna wola i decyzja. Życzę wszystkim by wybrali to ciepłe i puchate."

6. „Wrzuć swój gniew do worka”.

Rozdajemy uczniom kartki, na których rysują buziaki wyrażające gniew i wrzucają je do worka z napisem „Ciepłe i puchate”. Zaczarowany worek zamienia je na smaczne cukierki.

7. „Drzewko uczuć” -zespółowa praca plastyczna.

W tle słyhać spokojną muzykę. Uczniowie w zespołach wykonują „drzewka” w listki wklejają wyrazy – uczucia (ZAŁ.2):

Zespół 1- Ciepłe i Puchate

Zespół 2- Zimne i Kolczaste

Podczas pracy dzieci rozdają sobie nawzajem Ciepłe i Puchate, które posiadają (dzielą się).

8. Zabawa ruchowa „Żegnamy się bez słów”.

Dzieci spacerują i pozdrawiają się za pomocą gestów, mimiki.

NAUCZYCIEL

Pamiętaj, że masz moc nie tylko zadawania ran, ale i czynienia dobra. Każdy twój uśmiech i życzliwe słowo, mogą być najpiękniejszą rzeczą, jaka komuś przydarzyła się tego dnia. Rozdawaj je jak najpiękniejsze kwiaty...

Załącznik 1

Bajka o Ciepłym i Puchatym

W pewnym mieście wszyscy byli zdrowi i szczęśliwi. Każdy z jego mieszkańców, kiedy się urodził, dostawał woreczek z Ciepłym i Puchatym, które miało to do siebie, że im więcej rozdawało się go innym, tym więcej przybywało. Dlatego wszyscy swobodnie obdarowywali się nawzajem Ciepłym i Puchatym wiedząc, że nigdy go nie zabraknie.

Matki dawały Ciepłe i Puchate dzieciom, kiedy wracały do domu; żony i mężowie wręczali je sobie na powitanie, po powrocie z pracy, przed snem; nauczyciele rozdawali w szkole, sąsiedzi na ulicy i w sklepie, znajomi przy każdym spotkaniu; nawet groźny szef w pracy nierzadko sięgał do swojego woreczka z Ciepłym i Puchatym. Jak już mówiłem, nikt tam nie chorował i nie umierał, a szczęście i radość mieszkaly we wszystkich rodzinach.

Pewnego dnia do miasta sprowadziła się zła czarownica, która żyła ze sprzedaży ludziom leków i zaklęć przeciw różnym chorobom i nieszczęściom. Szybko zrozumiała, że nic tu nie zarobi, więc postanowiła działać. Poszła do jednej młodej kobiety i w najgłębszej tajemnicy powiedziała jej, żeby nie szafowała zbyt wiele Ciepłym i Puchatym, bo się skończy, i żeby uprzedziła o tym swoich bliskich.

Kobieta schowała swój woreczek na dno szafy i do tego samego namówiła męża i dzieci. Stopniowo wiadomość rozeszła się po całym mieście, ludzie poukrywali Ciepłe i Puchate, gdzie kto mógł. Wkrótce zaczęły się tam szerzyć choroby i nieszczęścia, coraz więcej ludzi zaczęło umierać.

Czarownica z początku cieszyła się bardzo: drzwi jej domu na dalekim przedmieściu nie zamykały się. Lecz wkrótce wyszło na jaw, że jej specyfiki nie pomagają i ludzie przychodzili coraz rzadziej. Zaczęła więc sprzedawać Zimne i Kolczaste, co trochę pomagało, bo przecież był to – wprawdzie nie najlepszy – ale zawsze jakiś kontakt. Już nie umierali tak szybko, jednak ich życie toczyło się wśród chorób i nieszczęść.

I byłoby tak może i do dziś, gdyby do miasta nie przyjechała pewna kobieta, która nie znała argumentów czarownicy. Zgodnie ze swoimi zwyczajami zaczęła całymi garściami obdzielać Ciepłym i Puchatym dzieci i sąsiadów. Z początku ludzie dziwili się i nawet nie bardzo chcieli przyjmować – bali się, że będą musieli oddać. Ale kto by tam

upilnował dzieci! Brały, cieszyły się i kiedyś jedno z drugim powyciągały ze schowków swoje woreczki i znów jak dawniej zaczęły rozdawać.

Jeszcze nie wiemy, czym się skończyła ta bajka. Jak będzie dalej zależy od Ciebie.

Załącznik 2

CIEPŁE I PUCHATE

DODROĆ MIŁOŚĆ SZACUNEK RADOŚĆ SZCZĘŚCIE PRZYJAŹŃ ZADOWOLENIE

ŻYCZLIWOŚĆ KOLEŻEŃSKOŚĆ POMOC UŚMIECH SYMPATIA SPOKUI SERDECZNOŚĆ
CIEPŁO WZAJEMNOŚĆ WSPARCIE POMAGANIE KOCHANIE WESOŁOŚĆ

ZIMNE I KOLCZASTE

ZAZDROŚĆ KRZYK PŁACZ SMUTEK ŻAL WROGOŚĆ WSTRĘT AGRESJA NIENAWIŚĆ
NIESZCZĘŚCIE STRACH SAMOTNOŚĆ ZMARTWIENIE ROZPACZ NERWOWOŚĆ BÓL
NIEKOLEŻEŃSKOŚĆ SAMOLUBNOŚĆ ZAWIŚĆ POGARDA PRZESTRASZENIE ZŁOŚĆ
PRZEMOC GNIEW NIECHĘĆ CIERPIENIE GROŻBA ZAWZIĘTOŚĆ LĘK ODRAZA
POGARDA URAZA

BIBLIOGRAFIA

1. Andrychowska- Biegacz J. – „Gry i zabawy rozwijające dla dzieci młodszych”, FOSZE 2000
2. Biblioterapia formą terapii pedagogicznej. Skrypt dla studentów. Wałbrzych 2001
3. Borecka I. – „Biblioterapia w szkole”, Legnica WODN 1998
4. Grupa bawi się i pracuje: zbiór grupowych gier i ćwiczeń psychologicznych, Wałbrzych 2000
5. Pankowska K., Edukacja przez dramę, Warszawa 1997
6. Stadnicki A. – „Terapia dzieci muzyką, ruchem i mową” WsiP 1998
7. Vopel Klaus W., Gry i zabawy interakcyjne dla dzieci i młodzieży, Kielce 1999
8. Jachimska M. Grupa bawi się i pracuje. Oficyna Wydawnicza UNUS, Wałbrzych 1994
9. Domań R. Metody pedagogiki zabawy w pracy z dziećmi. Lublin 2003 Fuchs B. Zabawy na rozwiązywanie konfliktów i napięcie w grupie. JEDNOŚĆ, Kielce 2004

